



# АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ

## РІШЕННЯ АДМІНІСТРАТИВНОЇ КОЛЕГІЇ ХАРКІВСЬКОГО ОБЛАСНОГО ТЕРИТОРІАЛЬНОГО ВІДДІЛЕННЯ

14.12.2017 № 168-р/к

Справа № 1/03-129-15

м. Харків

Про порушення законодавства  
про захист економічної конкуренції

Адміністративна колегія Харківського обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України, розглянувши подання першого відділу досліджень і розслідувань від 06.11.2017 № 467 про попередні висновки у справі № 1/03-129-15 про порушення ХАРКІВСЬКОЮ МІСЬКОЮ РАДОЮ (надалі – Харківська міська рада) законодавства про захист економічної конкуренції та відповідні матеріали,

### ВСТАНОВИЛА:

За результатами розгляду заяв ПУБЛІЧНОГО АКЦІОНЕРНОГО ТОВАРИСТВА "ХАРКІВСЬКИЙ КОТЕЛЬНО-МЕХАНІЧНИЙ ЗАВОД" (вх. від 01.07.2015 № 2727/П-62) та фізичної особи Кондратова П.Ю. (вх. від 03.09.2015 № 3613/К-263) про порушення законодавства про захист економічної, дослідження ринків послуг централізованого водовідведення, на підставі подання першого відділу досліджень і розслідувань від 24.09.2015 № 372 про ознаки вчинення ХАРКІВСЬКОЮ МІСЬКОЮ РАДОЮ (надалі – Міська рада) порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого абзацом дев'ятим частини другої статті 15, пунктом 3 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді антиконкурентних дій органу місцевого самоврядування, адміністративною колегією Харківського обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України прийнято розпорядження від 28.09.2015 № 150-рп/к про початок розгляду справи № 1/03-129-15 (надалі – Справа).

В результаті збирання і аналізу доказів, з'ясування дійсних обставин Справи встановлено наступне.

Міська рада зареєстрована 21.05.1997 за № 1 480 120 0000 027174. Ідентифікаційний код – 04059243. Місцезнаходження: 61003, м. Харків, площа Конституції, 7.

У розумінні статей 5 та 10 Закону України «Про місцеве самоврядування в

Україні» Міська рада входить до системи місцевого самоврядування та є органом місцевого самоврядування, що представляє відповідну територіальну громаду та здійснює від її імені та в її інтересах функції і повноваження місцевого самоврядування, визначені Конституцією України, цим та іншими законами.

Відповідно до статті 11 Закону України "Про місцеве самоврядування в Україні" виконавчими органами сільських, селищних, міських, районних у містах рад є, зокрема, їх виконавчі комітети. Виконавчі органи сільських, селищних, міських, районних у містах рад є підконтрольними і підзвітними відповідним радам.

Згідно з частиною шостою статті 59 Закону України "Про місцеве самоврядування в Україні" виконавчий комітет сільської, селищної, міської, районної у місті (у разі її створення) ради в межах своїх повноважень приймає рішення.

Діяльність у сфері надання послуг з централізованого водовідведення регулюється, зокрема, Правилами користування системами централізованого комунального водопостачання та водовідведення в населених пунктах України, затверджених наказом Міністерства з питань житлово-комунального господарства України від 27 червня 2008 р. № 190 (надалі – Правила користування системами централізованого водопостачання та водовідведення), Правилами приймання стічних вод підприємств у комунальні та відомчі системи каналізації населених пунктів України (надалі – Правила) та Інструкцією про встановлення та стягнення плати за скид промислових та інших стічних вод у системи каналізації населених пунктів (надалі - Інструкція), затверджених наказом Державного комітету будівництва, архітектури та житлової політики України від 19.02.2002 № 37, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 26.04.2002 № 403/6691, який діяв по травень 2017 року та іншими нормативно – правовими актами.

Пунктом 1.5 Правил приймання стічних вод передбачено, що на підставі цих правил та Інструкції водоканали розробляють місцеві правила приймання стічних вод підприємств у систему каналізації населеного пункту, у яких установлюються допустимі концентрації для кожної забруднюючої речовини, що може скидатися підприємствами в систему каналізації, а також відображаються місцеві особливості приймання стічних вод підприємств у міську каналізацію.

Відповідно до пункту 1.6 Правил приймання стічних вод місцеві правила приймання стічних вод підприємств у систему каналізації населеного пункту згідно з Законом України "Про місцеве самоврядування в Україні" затверджують виконавчі органи місцевих рад за поданням водоканалів після погодження з територіальними органами Мінекоресурсів та Міністерства охорони здоров'я України.

Рішенням виконавчого комітету Міської ради від 08.09.2010 № 321 затверджені Правила приймання стічних вод споживачів у каналізаційну мережу м. Харкова (надалі – Місцеві правила приймання стічних вод).

За інформацією Міської ради, наданою листом від 12.02.2016 № 1356/9-16, Місцеві правила розроблялись ТОВ «УкркомунНДПрогрес» за

участю КП КГ «Харківкомуночиствод» (на теперішній час КП «Харківводоканал»).

Відповідно до статті 20 Закону України «Про Антимонопольний комітет України» органи влади, органи місцевого самоврядування, органи адміністративно – господарського управління та контролю зобов'язані погоджувати з Антимонопольним комітетом України, його територіальними відділеннями проекти нормативно – правових актів та інших рішень, які можуть вплинути на конкуренцію, зокрема щодо створення суб'єктів господарювання, встановлення і зміни правил їх поведінки на ринку, або такі що можуть призвести до недопущення, усунення, обмеження чи спотворення конкуренції на відповідних ринках, а також одержувати дозвіл Антимонопольного комітету України на концентрацію у випадках передбачених законом.

Порядок погодження з Антимонопольним комітетом України та його територіальними відділеннями рішень визначений Положенням про порядок погодження з органами Антимонопольного комітету України рішень органів влади, органів адміністративно-господарського управління та контролю органів місцевого самоврядування щодо демонополізації економіки, розвитку конкуренції та антимонопольного регулювання, затвердженого розпорядженням Антимонопольного комітету України від 01.04.1994 № 4-р, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 20.04.1994 № 78/287.

Втім, незважаючи на те, що Місцеві правила приймання стічних вод можуть негативно вплинути на стан конкуренції для суб'єктів господарювання, які здійснюють діяльність в межах міста Харкова та є споживачами послуг з водовідведення, їх проект не погоджувався з територіальним відділенням.

Аналізом змісту Місцевих правил приймання стічних вод виявлено наявність положень, які встановлюють додаткові обмеження щодо користування послугами централізованого водовідведення, що можуть негативно вплинути на умови конкуренції суб'єктів господарювання, які здійснюють діяльність на території міста Харкова. При цьому, зазначені положення не відповідають Правилам.

Так, відповідно до пункту 2.4.1. Місцевих правил приймання стічних вод споживачі зобов'язані укласти договір з КП «Харківводоканал» на послуги з водовідведення та одержати Технічні умови на приймання стічних вод (надалі – Технічні умови).

Згідно з пунктом 3.10. Місцевих правил приймання стічних вод Технічні умови є невід'ємною частиною договору на приймання стічних вод.

Як зазначено у пункті 3.11 Місцевих правил приймання стічних вод в Технічних умовах фіксується кількість, склад і якість стічних вод, які споживач має право скидати у каналізаційну мережу, передбачається обов'язкове улаштування на випуску контрольного колодязя та виконання інших умов і заходів, направлених на забезпечення безаварійної і безпечної роботи систем водовідведення міста.

Відповідно до пункту 3.12. Місцевих правил на приймання стічних вод Технічні умови діють на період зберігання кількості і складу стічних вод споживача, але не більше трьох років. Після закінчення цього терміну Технічні умови споживачам необхідно переоформлювати з наданням і виконанням необхідної документації.

Втім, відповідно до пункту 2.4. Правил підприємства зобов'язані, зокрема, при збільшенні об'ємів стічних вод - звернутися до водоканалу за одержанням нових технічних умов на приймання стічних вод підприємства до міської каналізації та переоформленням договору.

Поняття термінів та строків регламентовані главою 18 Цивільного кодексу України (надалі - ЦКУ). Так, положенням статті 251 ЦКУ визначено, що строком є певний період у часі, зі спливом якого пов'язана дія чи подія, яка має юридичне значення. Терміном є певний момент у часі, з настанням якого пов'язана дія чи подія, яка має юридичне значення. Стаття 252 ЦКУ закріплює загальні положення щодо обчислення строків та термінів. Згідно з частиною першою цієї статті строк може обчислюватися роками, місяцями, тижнями, днями або годинами. Відповідно до частини другої цієї статті термін визначається календарною датою або вказівкою на подію, яка має неминуче настати, тобто має об'єктивний характер. Особливості такого визначення терміну виражаються в тому, що заздалегідь невідома точна дата настання терміну.

Таким чином, положеннями пункту 2.4. Правил приймання стічних вод визначений термін дії Технічних умов, адже жоден споживач не може заздалегідь знати, коли в нього відбудеться збільшення об'ємів стічних вод.

В той же час положення пункту 3.12 Місцевих правил встановлюють строк дії Технічних умов – три роки без об'єктивних на те причин.

За результатами письмового опитування близько 20 споживачів - суб'єктів господарювання повідомили, що з урахуванням незмінності стану та обсягу стічних вод, вони змушені кожні три роки отримувати нові Технічні умови, що призводить до ущемлення їх інтересів.

Окрім цього, слід зазначити, що у разі відсутності Технічних умов для споживача можливо настання негативних наслідків, а саме:

- заборона скидати стічні води у каналізаційну мережу без Технічних умов на приймання стічних вод (пункт 3.15 Місцевих правил приймання стічних вод);
- відключення споживача від централізованої системи водовідведення (пункт 3.36.1 Місцевих правил приймання стічних вод);
- нарахування КП «Харківводоканал» штрафу в п'ятикратному розмірі встановленого тарифу за весь обсяг скинутих за час відсутності Технічних умов на приймання стічних вод (пункт 7.27 місцевих правил приймання стічних вод)

Так, за наявною у територіального відділення інформацією після спливу трирічного строку дії Технічних умов на приймання стічних вод КП «Харківводоканал» за користування каналізацією без Технічних умов на приймання стічних вод нарахувало у 2017 році суб'єкту господарювання плату з

посиланням на пункт 7.27 Місцевих правил приймання стічних вод. При цьому, обсяг стічних вод, які скидаються суб'єктом господарювання до каналізаційної мережі м. Харкова, у 2017 році залишився не змінним.

Таким чином, передбачений Місцевими правилами приймання стічних вод обов'язок споживачів отримувати кожні три роки Технічні умови на приймання стічних вод встановлюють додаткові, непередбачені діючим законодавством України обмеження, які можуть призвести до настання негативних наслідків для споживачів послуг з централізованого водовідведення.

Отже, Місцеві правила приймання стічних вод містять додаткові обмеження щодо користування послугами з централізованого водовідведення, що не передбачені діючим законодавством України.

В ході розгляду Справи адміністративною колегією територіального відділення 08.12.2016 надані Міській раді рекомендації № 149 - рк/к щодо припинення бездіяльності, шляхом надання до територіального відділення на погодження проект рішення виконавчого комітету Міської ради щодо внесення змін до Місцевих правил приймання стічних вод, в 3-місячний термін з дня отримання відповідного подання КП «Харківводоканал» (надалі – Рекомендації № 149-рк/к).

При цьому, адміністративною колегією територіального відділення 06.12.2016 надані КП «Харківводоканал» рекомендації № 145-р/к щодо припинення бездіяльності, яка полягає у не ініціюванні внесення змін до положень Місцеві правила приймання стічних вод в частині строку дії Технічних умов на приймання стічних вод протягом 2-х місячного терміну з дня отримання рекомендацій (надалі – Рекомендації № 145-рк/к).

КП «Харківводоканал» на виконання Рекомендацій № 145-рк/к листом від 23.02.2017 № 01.01-14/1048-17 звернулось до Міської ради щодо внесення змін до вищевказаних положень Місцевих правил приймання стічних вод.

Таким чином, Міська рада мала в строк до 23.05.2017 надати до територіального відділення на погодження проект рішення про внесення змін до Місцевих правил приймання стічних вод.

Втім, у зазначений строк Міська рада не надала на погодження проект рішення про внесення змін до Місцевих правил приймання стічних вод, при цьому за подовженням строку виконання Рекомендації № 149-рк/к Міська рада не зверталась.

Рішення органів місцевого самоврядування мають бути спрямовані на заохочення конкуренції. Однак, Міська рада під час затвердження Місцевих правил не врахувала вимоги законодавства про захист економічної конкуренції.

У розумінні статті 15 Закону України «Про захист економічної конкуренції» антиконкурентними діями органів місцевого самоврядування є прийняття будь-яких актів (рішень, наказів, розпоряджень, постанов, тощо) або будь-які інші дії та бездіяльність, які призвели чи можуть призвести до недопущення, усунення, обмеження чи спотворення конкуренції.

Застосування пункту 3.12 Місцевих правил приймання стічних вод може призвести до настання негативних наслідків у вигляді спотворення конкуренції.

Під спотворенням конкуренції мається на увазі можливість настання наслідків, що полягають у зміні об'єктивно існуючих факторів, які обумовлюють інтенсивність конкуренції, можливість учасників ринку конкурувати між собою на відповідному ринку.

Враховуючи наведене, бездіяльність Міської ради в особі виконавчого комітету, яка полягає у невнесенні змін до Місцевих правил приймання стічних вод в частині строку дії Технічних умов на приймання стічних вод, є порушенням законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченим частиною першою статті 15, пунктом 3 статті 50 Закону України "Про захист економічної конкуренції", у вигляді антиконкурентних дій органу місцевого самоврядування, а саме дії, які можуть призвести до спотворення конкуренції.

Департамент комунального господарства Харківської міської ради листом від 13.07.2017 № 3107/0/16-17 (вх. від 26.07.2017 № 2354) звернувся до територіального відділення щодо погодження проекту рішення виконавчого комітету Харківської міської ради «Про внесення змін до рішення виконавчого комітету Харківської міської ради від 08.09.2010 № 321 «Про затвердження Правил приймання стічних вод споживачів у каналізаційну мережу міста Харкова» в частині, зокрема, строку дії Технічних умов на приймання стічних вод (надалі – Проект рішення).

Так, з урахуванням запропонованих змін пункт 3.12 Місцевих правил приймання стічних вод викладено у новій редакції: «Технічні умови діють на період зберігання кількості, складу, стічних вод Споживача та за відсутності змін на об'єкті господарської діяльності споживача, що впливають на відносини з КП «Харківводоканал»» (мова оригіналу).

Окрім цього, листом від 02.10.2017 № 4374/0/16-17 (вх. від 10.10.2017 № 3360) Департамент комунального господарства Харківської міської ради повідомив, що 20.09.2017 виконавчим комітетом Харківської міської ради прийнято рішення № 591 «Про внесення змін до рішення виконавчого комітету Харківської міської ради від 08.09.2010 № 321 «Про затвердження Правил приймання стічних вод споживачів у каналізаційну мережу міста Харкова».

Отже, порушення Міською радою законодавства про захист економічної конкуренції припинено.

На подання про попередні висновки у Справі Міська рада листом від 16.11.2017 № 7509/9-17 (вх. від 16.11.2017 № 3883) зазначила, що у висновках не встановлено факту обмеження чи спотворення конкуренції, не вказано про завдання значних збитків окремим особам чи суспільству в період дії строку Технічних умов на приймання стічних вод та звернулася щодо закриття провадження у Справі, посилаючись на частину третю статті 46 Закону України «Про захист економічної конкуренції».

Втім, звернення Міської ради щодо закриття провадження у справі не може

бути задоволено з огляду на таке.

Відповідно до частини третьої статті 46 Закону України «Про захист економічної конкуренції» за умови виконання положень рекомендацій у разі, якщо порушення не призвело до суттєвого обмеження чи спотворення конкуренції, не завдало значних збитків окремим особам чи суспільству та вжито відповідних заходів для усунення наслідків порушення, розпочате провадження закривається.

Міська рада у строк до 23.05.2017 не надала до територіального відділення проект рішення про внесення змін до Місцевих правил приймання стічних вод, а отже Рекомендації № 149-р/к у встановлений строк не виконані. Таким чином, підстав для закриття провадження у Справі згідно з частиною третьою статті 46 Закону України «Про захист економічної конкуренції» не має.

Окрім цього, протягом дії Місцевих правил приймання стічних вод, тобто з вересня 2010 року до вересня 2017 року (включно), за скидання стічних вод до каналізаційної мережі м. Харкова без Технічних умов на приймання стічних вод після закінчення трирічного строку їх дій за умови, що обсяг стічних вод залишився незмінним, суб'єктам господарювання нараховані штрафні санкції на загальну суму 448 479,00 гривень.

Враховуючи викладене, керуючись статтями 7, 12, 12<sup>1</sup>, 14 Закону України «Про Антимонопольний комітет України», статтями 48, 50, 52 Закону України «Про захист економічної конкуренції», пунктом 11 Положення про територіальне відділення Антимонопольного комітету України, затвердженого розпорядженням Антимонопольного комітету від 23.02.2001 № 32-р, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 30.03.2001 за № 291/5482 (зі змінами), пунктами 29, 31 Правил розгляду заяв і справ про порушення законодавства про захист економічної конкуренції (Правила розгляду справ), затверджених розпорядженням Антимонопольного комітету від 19.09.1994 № 5, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 06.05.1994 за № 90/299 (у редакції розпорядження Антимонопольного комітету України від 17.08.2006 № 332-р) (зі змінами), адміністративна колегія Харківського обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України

### **ПОСТАНОВИЛА:**

Визнати, що бездіяльність ХАРКІВСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ (ідентифікаційний код - 04059243) В ОСОБІ ВИКОНАВЧОГО КОМІТЕТУ по невнесенню змін до Правил приймання стічних вод споживачів у каналізаційну мережу м. Харкова, затверджених рішенням виконавчого комітету Харківської міської ради від 08.09.2010 № 321, в частині строку дії Технічних умов на приймання стічних вод, є порушенням законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченим частиною першою статті 15, пунктом 3 статті 50 Закону України "Про захист економічної конкуренції", у вигляді антиконкурентних дій органу місцевого самоврядування, а саме дії, які можуть призвести до спотворення конкуренції.

Відповідно до частини першої статті 60 Закону України «Про захист економічної конкуренції» зазначеного Закону рішення органів Антимонопольного

комітету України у двомісячний строк з дня одержання може бути оскаржене до господарського суду.

Голова колегії

Гейда І.О.

Члени колегії

Трегубець Н.О.

Приймак Є.Б.

Аврамова С.П.

Печенізька А.С.

Тевелєва Ю.В.